

Aan: College van B&W Amsterdam
t.a.v. mw. Oudshoorn (beleid.openbareruimte@amsterdam.nl)
Datum: 20 augustus 2023
Onderwerp: Inspraakreactie op beleidskader Puccinimethode 2023

Geachte mw. Oudshoorn

Graag geven wij onze zienswijze op het geactualiseerde beleidskader Puccinimethode. Onze focus ligt daarbij op de binnenstad. We gaan niet alleen in op de methode, maar ook op het transitie-traject. De zienswijze sluiten we af met enkele samenvattende aanbevelingen.

Sinds de invoering van het Handboek Inrichting Openbare Ruimte in stadsdeel Centrum is de kwaliteit van de openbare ruimte er aanzienlijk op vooruit gegaan. De introductie van de Puccinimethode heeft bijgedragen aan verdere standaardisering en verbetering van de straat- en groeninrichting. Het voorliggende beleidskader zet deze lijn door, waarbij terecht extra wordt ingezet op vergroening op plekken waar dat kan en waar, wat ons betreft, afspraken zijn gemaakt over het beheer.

In algemene zin onderschrijven wij de waarden en doelen die met de Puccinimethode worden gediend. De methode geeft een standaard voor het straatbeeld, waar in grote lijnen goed mee te werken valt.

Realisatie van de standaard (2.3.1)

Het zou de ambitie van de stad moeten zijn om iedere kans aan te grijpen om de openbare ruimte structureel te verbeteren en op consistente wijze te werken aan het uitrollen van de Puccini standaard. Dat impliceert twee dingen: 1) In geval van noodzakelijke werkzaamheden aan straat en kade moet altijd worden nagegaan of daarbij kan worden uitgegaan van de actuele Puccini standaard en 2) Bij de afweging dienen niet alleen de kosten te worden betrokken, maar ook de kwaliteitswinst die Puccini oplevert en het belang van zichtbare voortgang in de omvorming van de openbare ruimte.

Die zichtbare voortgang vraagt eigenlijk om een meer planmatige aanpak van de uitrol van Puccini, op basis van een actueel beeld van de kwaliteit van onze straten, kades en pleinen.

In geval een concrete afweging mocht uitmonden in niet-toepassing van de standaard, verdient het aanbeveling na te gaan of dat project zich **wél** leent voor een of meer aan de standaard ontleende verbeteringen (**meelift-variant**).

Standaard grachtenprofiel

Ten tijde van de introductie van het standaard grachtenprofiel (1997) werd uitgegaan van een realisatietraject van 30 jaar. Anno 2023 heeft bij benadering nog maar 30% van de grachten in de Unesco-kernzone dit profiel. Door keer op keer te kiezen voor 'groot onderhoud' wordt de lappendeken aan inrichtingsvarianten gereproduceerd en dreigt de beoogde kwaliteitsslag buiten beeld te geraken. Elk perspectief op toekomstige doorvoering van het standaard grachtenprofiel ontbreekt. Wil de Puccinimethode in dit opzicht niet tot dode letter verworden, zal zichtbaar moeten worden gemaakt wanneer welke gracht zal worden heringericht. Er lijkt ons niets mis mee om in die zin actief om te gaan met het Amsterdamse werelderfgoed.

Beschermen van cultuurhistorische waarden (3.1 en 9.1)

De grachtenprofielen zijn ontwikkeld 'om de kwaliteit van de grachtengordel te beschermen en te versterken, waarbij het rood (de kade) en het groen (de iepen) gezamenlijk het beeld bepalen' (p. 17). Dat beeld is beschermd door de status van rijksbeschermd stadsgezicht, tevens UNESCO werelderfgoed. Dit brengt met zich mee dat het beeld van de grachtengordel niet mag worden aangetast. Weliswaar worden de bomen in de groentabel standaard aangemerkt als 'passend' (p. 70), maar door overige groentypen als 'minder passend' te definiëren wordt een opening geboden om van de standaard af te wijken. Wij zijn daar geen voorstander van en zien graag dat het groen in de beschermde grachtengordel strikt wordt beperkt tot de bomen op de kade en - optioneel - tot passend (goed onderhouden) gevelgroen aan de huizenkant.

N.B. Zelfs bij de *tijdelijke* (!) inrichting bij kadeherstel in Unesco-gebied is extra groen niet toegestaan (in de kernzone) of mag het niet boven de damwand uitsteken (in de bufferzone).¹

Trottoirs (5.1.3)

Terecht wordt opgemerkt dat het van belang is 'om bij de opzet van het profiel in eerste instantie de ruimte voor de voetganger te borgen' (p. 40). Wij stellen voor om daarmee niet te wachten op een herinrichting, maar om, voor zover dat bij de huidige trottoirbreedtes mogelijk is, direct aan de slag te gaan met realisering van 'een minimale vrije doorloopruimte van 200 cm', of zoveel meer als nodig is om aan de eisen van het Beleidskader Ruimte voor de voetganger te voldoen. Dat brengt met zich mee dat er geen plaats is voor (opnieuw te vergunnen) terrassen, geveltuintjes en andere objecten voor zover die ten koste zouden gaan van de beoogde vrije doorloopruimte. Waar het trottoir daar momenteel te smal voor is, moet de vereiste vrije doorloopruimte door herinrichting mogelijk worden gemaakt.

Straatmeubilair (6.2)

Wij zijn warm voorstander van de ontwikkeling van één samenhangende meubilairlijn en juichen toe dat waar mogelijk de drie andreaskruisen worden toegepast.

---

¹ Zie handboek Tijdelijke Inrichting Openbare Ruimte, versie 11 april 2023, pag. 10.

De gietijzeren putdeksels lenen zich bij uitstek voor versiering met andreaskruisen. De deksels dragen nu de naam Weert, de gemeente waar ze gemaakt worden. Er is bijna geen stad in Europa te vinden waar ze niet een eigen, fraai vormgegeven putdeksel hebben. Graag zien wij dat de meubilairlijn in het 'handboek rood' wordt aangevuld met een fraai ontworpen *Amsterdamse putdeksel*.

Hoewel aan particulier meubilair geen aandacht wordt besteed vormt dit wel een belangrijke component van de (beeld)kwaliteit van de openbare ruimte, zeker in de binnenstad waar zoveel horecaterrassen zijn. De gemeente, die toestemming moet verlenen voor plaatsing van objecten in de openbare ruimte, zal er toch op z'n minst voor moeten zorgen dat deze geen afbreuk doen aan de gewenste omgevingskwaliteit. Dat impliceert niet per se dat er alsnog gedetailleerde voorschriften moeten komen. Wel kan worden overwogen een aantal 'vuistregels' op te stellen die (horeca)ondernemers een kader bieden voor de keuze van hun meubilair. Daarnaast zou met 'trendsetters' kunnen worden gewerkt, naar analogie van De Schoonheid van Amsterdam. Verder lijkt het zinvol om initiatiefnemers de mogelijkheid te bieden om advies te vragen aan het Toetsteam Openbare Ruimte & Mobiliteit, resp. aan een daarvoor toegeruste ambtenaar. Voor excessen kan toepassing van de 'excessenregeling' uit De Schoonheid van Amsterdam uitkomst bieden.

Ons voorstel is om een (gemengde) werkgroep in te stellen die hiermee aan de slag gaat. Wij zijn graag bereid daaraan deel te nemen.

'Ook bij objecten van andere partijen, zoals vervoersbedrijven en nutsbedrijven, is het belangrijk dat de vormgeving past binnen het Amsterdamse straatbeeld' (p.20). Goed dat 'samen met deze partijen' gezocht wordt 'naar passende oplossingen', maar zoeken alleen is mogelijk niet voldoende om tot een voor Amsterdam acceptabel resultaat te komen. Specifiek bepleiten wij om bij de noodzakelijke vervanging van de trafohuisjes in het Unesco-gebied - in het kader van de energietransitie - in de openbare ruimte alleen te werken met de vertrouwde Amsterdamse peperbus i.p.v. de vierkante dozen waar Liander de voorkeur aan geeft. In tegenstelling tot wat daarover wordt gezegd in het Ontwikkelperspectief Distributienet bieden de (duurdere) trafozuilen in de meeste gevallen voldoende capaciteit. Dat blijkt ook uit het feit dat er onlangs vergunningen voor nieuwe trafozuilen zijn verleend.

Samenvattende aanbevelingen

1. Geef de Puccinimethode een impuls door de ambitie uit te spreken om bij noodzakelijke werkzaamheden aan de straat uit te gaan van de Puccini standaard en gestaag te werken aan realisatie daarvan.
2. Ga bij noodzakelijke onderhoudswerkzaamheden altijd na of en welke elementen van de standaard zich lenen om mee te liften.

3. Stel voor de herinrichting van de grachtengordel, het UNESCO-gebied, een meerjarig invoeringsplan op waarin zichtbaar wordt gemaakt wanneer welke gracht zal worden heringericht.
4. Houd vast aan de standaard dat het groene beeld van de rijksbeschermd grachtengordel wordt bepaald door de bomen op de kade en sta aan de huizenkant - optioneel - alleen 'passend', goed onderhouden, gevelgroen toe.
5. Realiseer waar mogelijk zonder uitstel een vrije doorloopruimte op de stoep van minimaal 2 meter of zoveel meer als nodig is om te voldoen aan de eisen van het Beleidskader Ruimte voor de voetganger en sta geen terrassen, geveltuintjes of andere objecten toe voor zover die daar inbreuk op zouden maken.
6. Voeg fraai ontworpen, herkenbaar Amsterdamse putdeksels toe aan de meubilairlijn in het 'handboek rood'.
7. Stel een (gemengde) werkgroep in die nagaat hoe er voor gezorgd kan worden dat particulier meubilair geen afbreuk doet aan de gewenste omgevingskwaliteit.
8. Neem de trafozuil (peperbus) op in een 'appendix' bij de Amsterdamse meubilairlijn.

Met vriendelijke groet,
namens vereniging Voordestad

Rogier Noyon
voorzitter

Fred Kramer
secretaris